

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 21 Juli 1901

N:r 43

Återgiftvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Knut Agathon Wallenberg* (med 1 porträtt och 1 illustration.) *En pärla bland lustjakter* (med 1 illustration.) *Solnedgång*. Skiss för HVAR 8 DAG af No Name. *Andra Svea Artilleri-Regementets flyttning* (med 2 illustrationer.) *Ett »internationellt» ur* (med 1 illustration.) *»Eidsvoldsbyggnaden»* (med 2 illustrationer.) *Afliden svensk forskningsresande* (med 1 porträtt.) *En riksdagsmannaaafsägelse* (med 1 porträtt.) *Ett unikt stationshus* (med 1 illustr.) *Det kungliga besöket i Gestle* (med 5 illustr.) *Haga lustslott* (med 4 illustr.) *Från sjöbeväringens öfningar* (med 1 illustr.) *Hur onkel Felix gifte sig med tant Odile. Af Pierre Ganne.* Öfvers. från franskan för HVAR 8 DAG. *Veckans porträttgalleri* (med 16 porträtt).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1901.

Foto. F. Flodin, Stockholm.

BANKDIREKTÖR KNUT WALLENBERG.

KNUT AGATHON WALLENBERG.

»Wallenbergarne» brukar man säga, och det ordet betyder något. »Wallenbergarne» är namnet på en släkt, hvilken sitter inne med en god portion makt. Detta måste en och hvar, som är något inne i förhållandena, med eller mot sin vilja erkänna.

Pänningen är väl i vår tid den allra största makten, och det är med pänningens makt, som Wallenbergarne härska. Men med denna ensam kommer man icke långt. Förstår man icke att använda den, att göra den fruktbärande, händer det som oftast, att pänningen blir sin herre öfvermäktigt och i stället för att hjälpa, stjälpes honom. Det fordras en alldeles särskild förmåga att sköta pänningen, det fordras icke endast god vilja och energi, utan äfven kunskaper och intelligens. Och allt detta äga Wallenbergarne.

Det var, som bekant, Oscar Wallenberg, hvilken år 1856 grundade Stockholms Enskilda Bank och samtidigt den Wallenbergska »dynastien». Oscar Wallenberg var ju ursprungligen sjöman — han hade år 1835 aflagt sjöofficersexamen i Karlskrona — och det var hans öfvertygelse, att ingen uppfostran är så god som den, hvilken afses sjön. En duktig sjöofficer duger nästan till allt möjligt här i världen. Och på grund af denna sin öfvertygelse lät han sina söner först gå in vid k. flottan såsom en eventuel förberedelse till deras följande lifsvärf.

Oskar Wallenberg inlade i sin egenskap af Enskilda Bankens verkställande direktör och enväldige ledare, hvilket han var till sin död 1886, stor förtjänst om bankväsendets utveckling i vårt land. Han införde postremissväxlar och befrämjade bl. a. depositionsrörelsen samt upp- och afskrifningsrörelsen. W. tog äfven verksam del i bildandet af Skandinaviska Kreditaktiebolaget och genomdref gent emot Tietgen, att denna bank fick sitt hufvudkontor i Göteborg i stället för i Köpenhamn.

Där fadern slutade, tog sonen vid, åtminstone i Stockholms Enskilda Bank. *Knut Agathon Wallenberg* blef nämligen 1886 bankens verkställande direktör. Född i Stockholm den 19 maj 1858, aflade han år 1874 sjöofficersexamen, blef samma år underlöjtnant vid k. flottan och inträdde jämväl i bankens styrelse. Ar 1875 genomgick han Georgiis bankinstitut, utnämndes 1876 till löjtnant vid k. flottan, var 1877—78 anställd vid *Crédit Lyonnais* i Paris. Ar 1882 tog han afsked från flottan. W. är sedan 1883 ledamot i direktionen öfver Göta kanalverk och ordförande i styrelsen för Halmstad —Nässjö järnväg, Saltsjöbanan samt Hofors aktiebolag. Af yttre utmärkelser innehar han första klassens kommandörsgrad af Vasaorden, riddare-

graden af Nordstjärneorden, 2:dra klassens kommandörsgrad af S:t Olafsorden, hvarjämte han innehar medaljen »*Illis quorum meruere labores*».

Faderns verk har sålunda i Stockholms Enskilda Bank fullföljts af Knut Wallenberg — och äfven af ett par andra af Oscar Wallenbergs söner, nämligen härads höfdingen Marcus Wallenberg, hvilken sedan 1892 är styrelseledamot och vice verkställande direktör i banken, samt af kapten Gustaf Wallenberg, hvilken 1888 inträdde i bankens styrelse.

Men under det att den äldre Wallenberg särdeles lifligt deltog i Stockholms kommunala lif — det var en högtidsstund att i stadsfullmäktige höra hans sarkastiska anföranden — och likaledes lifligt sysslade med merkantilt skriftställereri, ägnar sig Knut Wallenberg nästan uteslutande åt bankens skötsel, hvad därmed sammanhänger, samt åt sina öfriga ekonomiska uppdrag. Han uppträder dock icke sällan i stadsfullmäktige, där han står långt åt höger — man kan ju ofta äfven i en kommunalrepresentation tala om höger och vänster.

Knut Wallenbergs rykte som en af våra mest framstående och skicklige bankmän är spriddt vida i världen, icke minst på grund af de affärer, som han för svenska statens räkning afslutat.

* * *

Det har synts oss kunna vara af intresse att i samband med denna artikel återgifva en afbildning af det bekanta Wallenbergska huset i hörnet af Kungsträdgårds- och Näckströmsgatorna, uppfördt efter professor Scholanders ritningar, och gifvetvis ett af Stockholms smakfullaste privathus. Hela huset bebos efter den äldre Wallenbergs död af hans änka, född von Sydow, hvilken där »håller hof».

Foto. A. Lindahls Foto-aff., Sthm.

WALLENBERGSKA Huset I STOCKHOLM.

EN PÄRLA BLAND LUSTJAKTER.

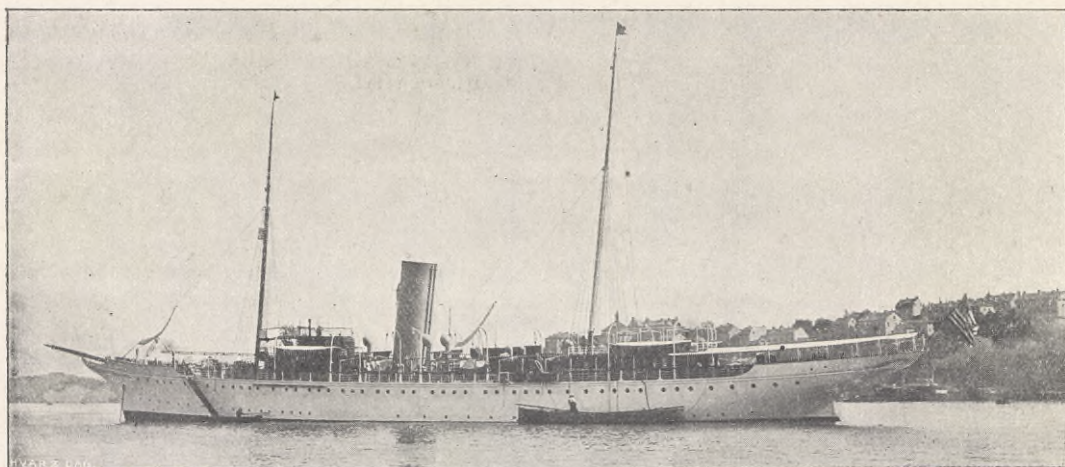

Foto. A. Lindahls fotogr.-affär, Sthlm.

DEN AMERIKANSKA LUSTJAKTEN »MARGARETA» PÅ STOCKHOLMS STRÖM.

Ja, de där rika amerikanarne!» kunde man med skäl utropa, när man häromdagen varseblef den stora, amerikanska lustjakten å Stockholms ström. Ty en dylik båt visar tydligt, hvilka rikedomar en af nya världens nabober kan besitta — för att resa på detta sätt är nämligen, som man lätt kan förstå, en kossal förmögenhet en nödvändighet.

Jakten, kallad »Margareta», äges också af den

bekante amerikanske mångmillionären *A. J. Drexel* från Philadelphia, hvilken med ett dussin personer som gäster ombord nu gör en längre sommarresa.

Båten mäter ej mindre än 721 reg.-tons, har en maskin på 1,000 hästkrafter och en besättning af — 60 man! Detta är den präktigaste lustjakt, som någonsin varit synlig på Stockholms ström.

SOLNEDGÅNG.

Skiss för HVAR 8 DAG af NO NAME.

Det är sommarkväll. Solen börjar glödgas och framstå i skarp relief mot de mångfärgade, oroligt formade skyarne, hvilka glida fram och åter som ofantliga flyttfågelsvingar. Det är nästan vindstilla, knappt så mycken fläkt, att den tunga, snart mognade rågen kan böja sig till sirliga hofmannabugningar för tärnorna: blåklint, prästkrage och vallmo.

Långt inne i skogen är göken ännu kvar, men hans hesa suckar låta trötta och viljeslappa, som tjänade det ingenting till att mana och ropa längre.

Här nere vid stranden är det så tyst det kan vara tätt intill ett stort vatten, hvilket i oafbrutet kretslopp för fjärran böljslag mot de glattslipade stenarne. Det hviskar ute i vågorna, det nynnar på en melodi, full af stämning och vekhet.

Sommarkväll är det, och den gamla, evigt unga sagan täljes, ty intet är nytt under solen. Två människor ha gått fram i den mjuka, hvita sanden, hvilken dock ej velat behålla deras spår, utan raskt utplånat dem med tusentals fallande sandkorn.

Hon och han.

De ha satt sig invid vattenbrynet.

Hon leker med förlofningsringen, som snart icke längre skall tillhöra henne. Den har skurit ett

bredt streck in i fingrets hud, och det är på detta märke, detta obetydliga märke, hon oafbrutet stirrar, fastän hon har hela havets oändlighet framför sig.

Han sitter stilla med händerna knäppta om ena knäet, och munnen liksom formad till ord — kanske sång, men han låter intet ljud tränga fram öfver läpparne.

Och solen sjunker, den bäddar under sig med imponerande molnmassor, och det flammande klotet skälfver af koncentrerad kraft, medan det sänder sina vasaller, strålarne, att dansa afskedsdansen öfver bjärtgröna klöfverfält.

»Elsa!»

Hon höjer hastigt hufvudet. Hatten har hon tagit af sig. Det mörka håret glänser, och hyn är friskt brun, men under ögonen lura sorgens skuggor. Dem rå ej hafsbaden och västkustluften på.

»Du vill börja vårt sista samtal, Jan.»

»Sista? Du är barnslig, Elsa! En misshällighet två människor emellan behöfver väl inte leda till ett så absolut resultat.»

Han gungar med högra benet, och det är tydligt, att han kunde ha lust att hvissla.

»Nej, inte en misshällighet, men det är mycket

mer än så, som skiljer oss. Och som vi bägge hålla af och förstå naturen, ha vi gjort klokt, som valt just en sådan här kväll till vår uppgörelse. Det är harmoni och frid och enighetens styrka, hvart man ser.»

»Ja, det är vackert.»

»Det är bättre än så, det är fullödigt. Har du gifvit akt på, hur sällan människor använda det ordet?»

»Kanske! Det är ett paradord. — Hvad har du att förebrå mig?»

»Ingenting.»

»Och ändå...»

»Skall det bli slut, ja! Vi känna vår förbindelse som ett band, och vi undra, om lyckan skall bli hemma hos oss.»

»Naturligtvis! Sådant vet man ju aldrig.»

»Nej, men man tror! Kärleken kan gå vilse, hoppet kan tvina bort, men tron hjälper dem båda till rätt väg och kraft igen. Att älska, det är ju att tro.»

»Men, du dåraktiga, romantiska barn, hvad begär du då egentligen af denna obehagliga väntetid? Om två år få vi gifta oss. Då blir allting bra.»

Elsas ögon skymmas af tårar, och hennes röst blir dämpad och bruten:

»Om två år, säger du — och tills dess?»

»Ska' vi vara förnuftiga. Du måste lägga band på din svartsjuka; du är tvungen att lära dig förstå, att mitt arbete — hela lifvet föröfrigt, tar mig i anspråk.»

»Jan, du har en gång sagt mig, att jag var din lycka. Jag har bref och sagda ord inristade i mitt minne från vår första förlofningsstund. Då var jag inte en del, då var jag det *hela*. Jag kände det och var stolt öfver det.»

»Men med samma uttryck kan ju ingenting fortfa.»

»Nej, jag antar, du har rätt — från manlig synpunkt. Om det finnes gradmätare på kärleken, skulle det bevisas, att inte en man på tusen vore värd en kvinnas fulla, starka hängifvenhet.»

Jan ler, ett halft obehagligt, halft öfverlägset leende, och han rycker upp det ena grässtrået efter det andra, hvarpå han åter kastar dem ifrån sig.

Så svarar han, långsamt och lågt: »Och hvad vore ni kvinnor utan oss?»

»Du har rätt, Jan, människorna behöfva hvarandra, och kärleken är den vackraste af stämningar, men när den upphör att vara stämning och doft och melodi, när den förtorkas eller slås ihjäl med slöa, illa mättade vapen, då är det bättre att gå ur vägen för den man haft kär. Jag såg dig i dag varligt flytta en mask från vägen. Du ville inte trampa på den. Bredvid dig gick jag, och mig trampade du på, hårdare än du någonsin kunnat göra det på masken.»

»Öfverdrifter, Elsa. Jag var glad och ville inte låtsa om ditt dälige humör. Du begär, att man alltid skall vara färdig med känslöstämningar.

Kära barn, kom ihåg, att vi äro födda med materialistiska ansatser. Du vet ju, att jag håller af dig. Vi ska' nog bli lyckliga i sinom tid.»

Elsa vänder hufvudet emot honom. Hon reser sig ej, men det är en egendomlig fasthet öfver henne, och i ögonen lyser det af en eld, hvilken icke värmer.

»Du har rätt; jag kräfver alltid eller — aldrig. Medelvågar finnas ej för mig. Och nu blir det mig för hvart ord, du säger, klarare, att vår dag är slut. Vi ska' börja en ny — på skilda håll. Det var synd om dig och synd om mig, att våra vägar möttes och att du kom mig att tro på en ny himmel och en ny jord. Jag har ingenting att tacka dig för, ty allt det du en gång gaf så rikt, har du tagit igen med den sista tidens pinande ångest öfver hvarje vårt sammanträffande. Ser du, Jan, nu går solen ned i moln! Här har du min ring. Jag har burit den i glädje; jag skiljes väl från den med sorg, men jag måste dock skiljas ifrån den.»

Nu reser hon sig; hennes rörelser äro säkra och mjuka, men hon bär hufvudet högt. Med lugnt framsträckt hand låter hon ringen glida ned bredvid honom på stenen.

»Farväl!»

Hon går uppåt strandpromenaden. Det hade skälfat som en snyftning i hennes sista ord, men icke en enda gång ser hon sig om.

Det kommer för honom, att han hånfullt kunde ropa till henne, att hon glömt sin hatt, men gör det inte, han sitter endast stilla kvar på samma fläck och låter det mörkna omkring sig, och den enda tanke han kan tänka till slut i den dofva smärta, han känner, är: »Hon hade inte skäl att tvifla på mig; jag gaf, hvad jag kunde...»

Vågorna slå och slå mot stranden: hvad bry de sig om människoöden? Molnen växa och resa sig som jättar mot den höga åsen, och nu börjar det susa i rågen, som böljar och böljar med tunga ax.

Jan stiger upp; han är stel i lederna och frusen. Han går i rask takt, medan aftonvinden friskar i, stegras och blir till storm, som hvirflar stickor och strån öfver vägen.

»Vi få oväder», säger Fiskar-Lars och nickar från sin farstuttrappa.

»Ja, det ser så ut», svarar Jan lugnt, men strax därpå biter han ihop tänderna för att tvinga gräten tillbaka...

I parken, i den undagömda berså, där de mötts så många gånger, sitter Elsa, och trots allt väntar hon, väntar *så*, att hon tycker han måste komma. Hon räknar vansinnigt långa tal bakfram för att slöa de värkande tankarne, och hon vägar knappt andas för att gå miste om ljudet af hans steg. Men han kommer inte. Han har tagit ett nytt mål — redan. Hon stirrar ut i mörkret och vet, att det skall gry en ny dag också för henne. Dag och ljus och lif; ut till detta längtar hon — och det måste komma...

ANDRA SVEA ARTILLERI-REGEMENTES FLYTTNING.

I anledning af »Andra Sveas» förestående aflyttning från den provisoriska bostad, hvari regementet hittills varit inrymdt — den gamla Hästgardeskasernen vid Storgatan i Stockholm — till den nybyggda kasernen å Polacksbacken vid Ultunavägen i Uppsala, återgifva vi här de båda byggnaderna.

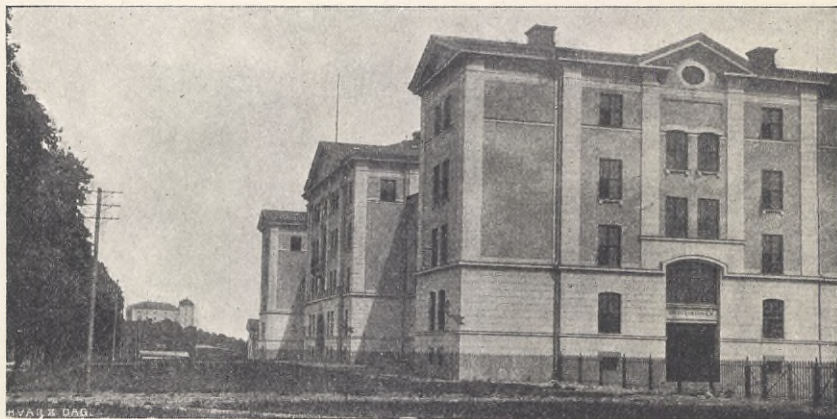
Vid regementet ägde som bekant nyligen chefsombyte rum, och återgåfvo vi då — i n:o 39 denna årgång — den afgående och den tillträdande chefs bilder.

Säkerligen kommer regementet att trifvas godt i den vackra omgifningen af sin nya kasern vid den gamla lärdomsstræen.

HVAR 3 DAG.
Foto. A. Lindahls Foto.-aff., Sthlm.

GAMLA KASERNEN VID STORGATAN I STOCKHOLM.

HVAR 3 DAG.
Foto. A. Lindahls Foto.-aff., Sthlm.

NYA KASERNEN I UPPSALA.

ETT »INTERNATIONELLT» UR.

Foto. A. Lindahls Foto.-aff., Sthlm.

ETT elektriskt ur af kolossala dimensioner har urfabrikören Hj. Andersson uppsatt utanför sin affär, Drottninggatan 97 i Stockholm. Urtaflan är öfver två meter i genomskärning och i stället för siffror ha anbragts mindre urtattor från sju af Europas hufvudstäder samt från New-York, Chicago, Jerusalem, Rio de Janeiro och Peking. Uret, som i sitt slag torde vara enastående, tages f. n. ifrigt i betraktande af hela Stockholm.

»EIDSVOLDSBYGGNINGEN».

Den byggnad, i hvilken Norges regent och sedermera konung, Christian Fredrik, residerade under de skiftesrika månaderna april och maj 1814

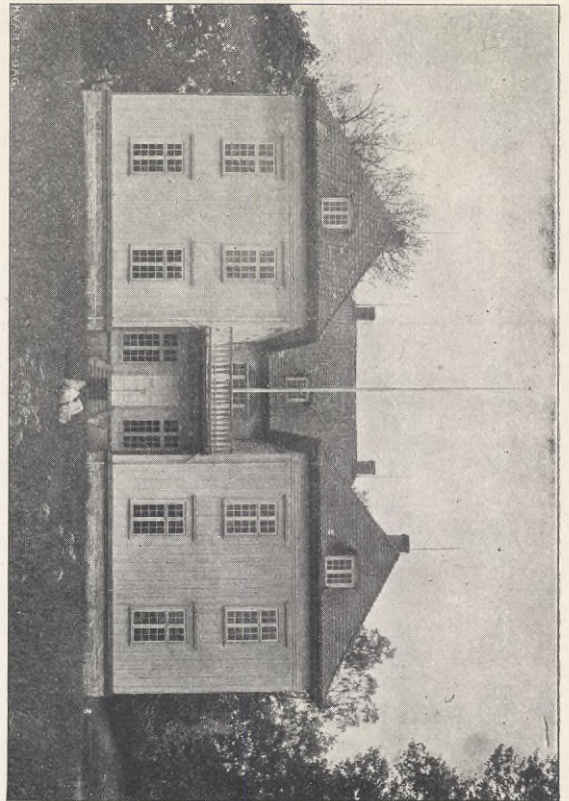
— den s. k. Eidsvoldsbyggningen — undergår f. n. en grundlig reparation.

Den är belägen omkring en timmas gångväg

EIDSVOLDSBYGGNINGENS OMGIFNINGAR.

HVARE DVG.

EIDSVOLDSBYGGNINGEN.

från Bön och cirka sju km. från Eidsvolds järnvägsstation.

Reparationsarbetet är nu långt framskridet: hela byggnaden har fått en ny, ordentlig grundmur, som hittills saknats, och i det inre äro prins Christian Fredriks rum väsentligen färdigrestaurerade.

För närvarande arbetar man på att iståndsätta de rum, som ligga ofvanför prinsens, och som 1814 beboddes af statsrådinnan Anker, medan hennes man befann sig på sin mission i London.

»Eidsvoldshuset» är en synnerligen vacker plats, och en vandring eller åktur öfver Eidsvolds slätter med utsikt mot »Misberget» är en färd, som man icke ångrar.

Den turistström, som besöker den historiska platsen, är också i jämnt stigande.

AXEL WILHELM ERIKSSON.

Den 31 maj afled enligt underrättelse från kapstaden den kände Afrikaresanden och naturforskaren *Axel Wilhelm Eriksson*, bördig från Vänersborg. Eriksson föddes 1846. Han genomgick 5 klasser af därvarande läroverk, var så bl. a. skogselev vid Mölnbacka i Värmland och flyttade 1865 till sina drömmars land, Afrika, där han

sedan oafbrutet har vistats, endast afläggande några kortare besök i fädernestaden.

Hvad som mer än något annat har intresserat E. under de årslånga färderna genom Sydafrika, då han färdats genom Angola, Damara- och Ovampoland — som hvilka länders främste kännare han karakteriserats i t. ex. en sådan tidskrift som den i London utgifna »Southafrica» — Bechuanaland och Transvaal etc., har varit att skjuta och preservera fåglar. Inom den vetenskapliga världen åtnjuter också E. betydligt anseende, och ha många nya arter af såväl fåglar som insekter, hvilka han upptäckt, blifvit uppkallade efter honom.

Domänintendenten *Oskar Ericksson* i Bjersby har nyligen afsagt sig riksdagsmannaskapet för norra och södra Vedbo domsaga. Afsägelsen lär ha tillkommit af privata skäl, nämligen på det att hr E. skall få tillfälle att mera fullständigt ägna sig åt öfriga uppdrag och äfven till följd af sjukdom inom familjen.

Hr E. har sedan 1885 varit sin valkrets representant i Andra kammaren och har, som bekant, varit en af de mest bemärkta bland landtmannapartiets medlemmar. Redan vid 1886 års riksdag blef han suppleant i bankutskottet, var sedan suppleant i statsutskottet och ledamot af särskilda utskott, tills han 1891 blef ledamot i lagutskottet. Från och med 1896 har hr E. varit ledamot i statsutskottet.

Oskar Ericksson är en starkt utpräglad högerman, sträng protektionist, sparsamhetsvän och motståndare mot utvidgade politiska rättigheter för de djupa leden. Om den afgångnes duglighet och kunskaper råder endast en mening.

OSKAR ERIKSSON i Bjersby.

ETT UNIKT STATIONSHUS.

STATIONSHUSET I VIMMERBY.

Det är ju inte så ofta, som det goda Vimmerby gör något väsen af sig. Det är i allmänhet ett lugnt och stilla samhälle.

Men i dagarne har Vimmerby låtit starkt tala om sig. Saken är nämligen den — att stadens stationshus i dagarne flyttats (rullats) till sin nya plats, en bit närmare staden. Medan detta naturligtvis rätt omständliga flyttningsbestyr pågår,

äro expedition, telegraf m. m. inrymda uti ett större skjul, hvars trätak höljts med en presenning, så att det ej skall rägnas in i »expeditionen» och »väntsalen».

Utantör, på en telegrafstolpe, är upphängd en trätafla med stationens namn. Där nere i träsket, bland grus, sten och träribbor finnes »plattformen», hvilken sistnämnda utgöres af timmerstockar — allt så primitivt och sommarsvalt som möjligt!

DET KUNGLIGA BESÖKET I GEFLE

MED ANLEDNING AF UTSTÄLLNINGARNE.

Fotografier för HVAR 8 DAG af Carl Larsson, Gefle.

KRONPRINSENS ANKOMST TILL GEFLE DEN 7 JULI.

Vi fortsätta här serien af bilder från sommarsäsongens stora evenemang, Gefleutställningen, hvars andra afdelning, *landbruksmötet* — det 19:de allmänna svenska — tog sin början den 8 och pågick till den 14 dennes.

Redan den 7 på middagen anlände kronprinsen, hvilken hälsades på det lifligaste af de väntande massorna och tillbrakte dagen med att bese industriutställningen.

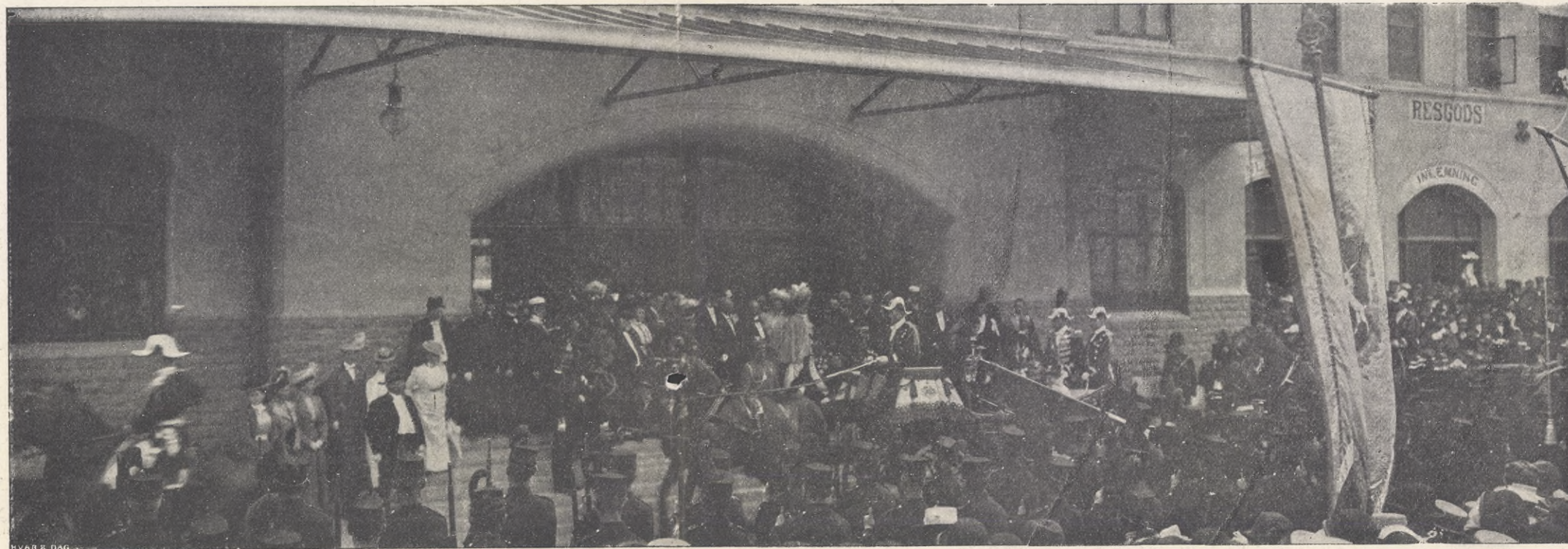
Hufvudintresset knöt sig ju dock, som naturligt var, kring h. m:t konungens besök, och var det med särskild glädje man afvaktade ankomsten af vår äldrige, vördade monark, hvilken nu för första gången uppträdde vid ett större offentligt tillfälle efter den i vintras lyckligen genomgångna sjukdomen.

Dess bättre visade sig konungen alldeles utmärkt bestå alla de minsann nog så ansträngande kraf, som ett dylikt »offentligt öppnande» ställer på en monark, hvilka kraf naturligtvis bli än större, ju mer populär den höge personen i fråga är och ju mera folket vill se och hylla honom samt gifva honom bevis på sin vördnad och tillgifvenhet.

Och att folkets hjärtan här flögo konungen till mötes, att de massor, som här samlats från alla håll af riket för att fira den fredliga idens och industriens framsteg och utveckling, brakte vår fredsälle, gamle drott en

den mest entusiastiska och omedelbara hyllning, är ju nogsam bekant.

Konungen anlände vid 10-tiden på måndagen den 8 till det fästsmyckade Gefle, åkte från stationen direkt upp till industriutställningen, hvilken han

KONUNGEN OCH PRINSESSAN INGEBORG ÅKA FRÅN STATIONEN.

DET KUNGLIGA BESÖKET I GEFLE

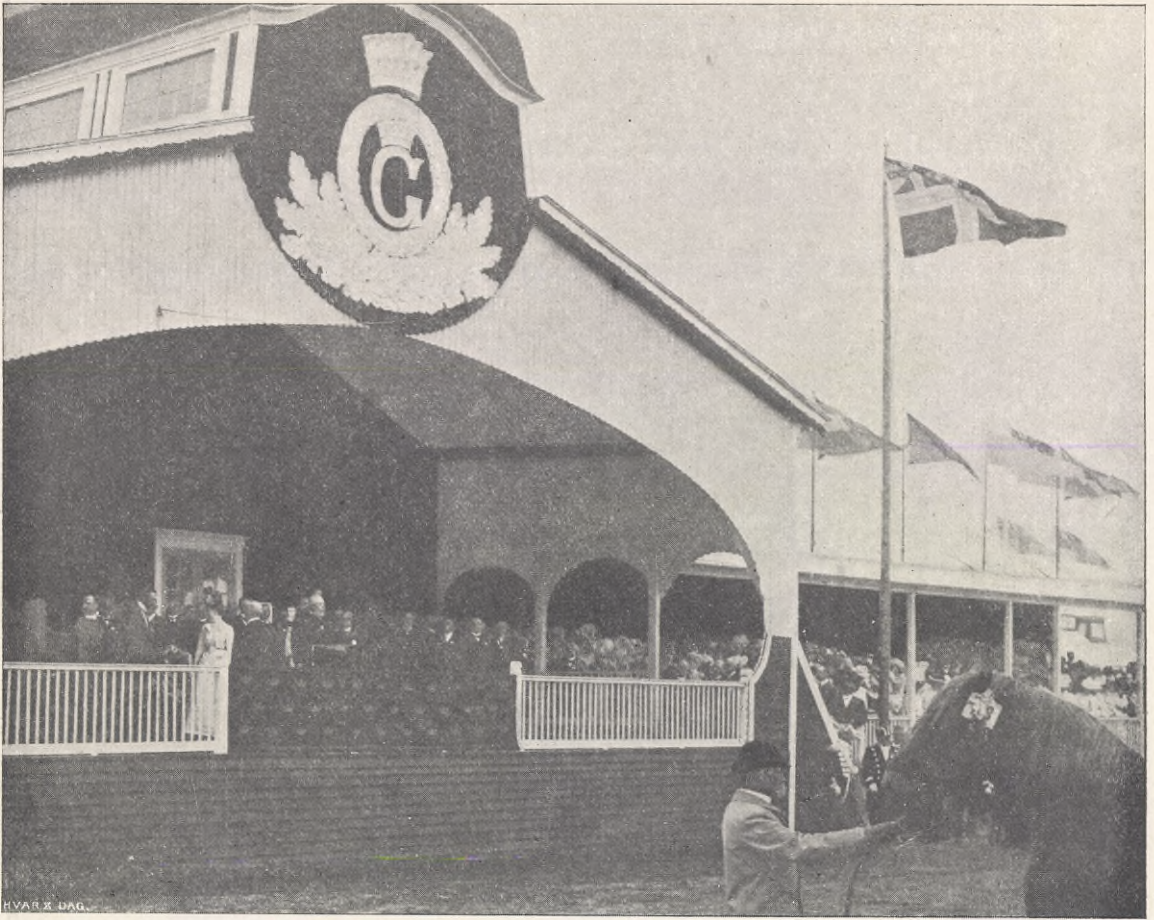

DE KUNGLIGES ANKOMST TILL GEFLE DEN 8 JULI.

med lifligt intresse noga besåg, och om hvilken han yttrade sig mycket berömmande.

Därefter ägde öppnandet af landbruksmötet rum, och konungens berömda, kraftiga värtalighet och hans malmfyllda stämma, som ljöd vidt omkring på det stora fältet, trängde här mäktigt till allas sinnen.

Det vackraste momentet under kungabesöket var måhända den färd, som konungen samma dag på e. m. under strålände sommarsol företog utåt stadsparken, där väldiga människomassor — man anslår dem till öfver 30,000, mest arbetare och landtfolk — stodo samlade för att bringa konung Oscar sin hyllning. Denna blef också sällspordt spontan

KONUNGEN FÖRKLARAR LANDTBROKSMÖTET ÖPPNADT.

och entusiastisk, och visar till fullo, hur tacksamt det svenska *folket* känner sig mot den konung, under hvilkens spira och hägn det nu i så många lyckliga år gått framåt på den fredliga kulturens väg.

HUFVUDINGÅNGEN TILL LANDTBROKSMÖTETS UTSTÄLLNING I GEFLE.

HAGA LUSTSLOTT.

Foto. Hartman, Gbg. 7

HAGA SLOTT.

Lustslotten ha, liksom allt jordiskt, sina »perioder». De äro under den ene härskaren icke sällan medelpunkten för hofflifvet i dess mest koncentrerade eller mest glada form och äro då föremål för hela landets uppmärksamhet. Så kommer en ny härskare på tronen med en annan smak och andra vanor än företrädaren. Han har fattat tycke för ett annat lustslott, och — där lifvet och glädjen nyss rådde, härska nu ensamhet och tystnad.

Haga! Hvilka minnen äro icke knutna vid detta namn! Ser man icke i fantasien, när man nämner ordet Haga, ett ystert, gustavianskt hofflif på röda klackar? Ser man icke skrattande, vackra, koketta, djupt uringade damer skymta öfverallt kring slottet, på parkens slingrande gångar, och ser man icke sirliga kavaljerer med malicen i ögat skynda efter dessa damer? Och nu ljuder en visa bort ifrån sjön, där båten af sakta årtag drifves fram öfver Brunnsvikens böljor. Det är Carl Michaels toner, tonerna från »den störste sångaren som norden bar».

Strax utanför Stockholm, ett stycke från Norrtull, ligger Haga, och genom en stor gallerport, de s. k. Haga grindar, kommer man in i parken, där

det om hvardagarne är tämligen tyst och stilla. Men om söndagarne hittar folket vägen hit, då slår man sig ned med sina matkorgar här vid Brunnsvikens strand i den svala grönskan.

Haga slott består af flere paviljonger och anlades af Gustaf III 1786 samt fullbordades af Gustaf IV Adolf. Konung Gustaf ämnade som bekant uppföra ett stort palats — af hvilket grund ännu ruinerna kvarstå — hvarifrån en rak väg skulle gå ända fram till Norrbro och Stockholms slott. Men det storartade företaget strandade på pänningbrist och omintetgjordes aldeles genom tjusarkonungens sorgliga och plötsliga död.

I den stora vackra parken ligga emellertid flere byggnader, bl. a. de i forna dagar här förlagda Norska jägarnes f. d. bostäder, som på yttre sidan maskeras af stora tält af kopparplåt — »Koppartälten». Vägen leder här in till Hagas utmärkt väl ansade trädgårdar. Här i parken ligga också »Floras tempel» och »Ekotemplet» samt ett litet monument, som Musikaliska Akademien låtit resa till prins Gustafs minne.

»... Haga lustslott, Gustaf III:s skapelse och hans mest älskade landtställe, där han företrädesvis

Foto. Grape, Stalm.

ÄNKEHERTIGINNAN AF DALARNE I SIN SALONG Å HAGA SLOTT.

Den fädla furstinnan ägnar sig som bekant efter sin makes död åt sina omsorger om fattiga och nödlidande medmänniskor.

tillbragte sommaren och emellanåt äfven vistades om vintrarne» — heter det i en gammal Stockholmsbeskrifning... »Man kommer på slingrande vägar emellan doftande häggar, syrener och schersminer, flädrar, säfvenbombsbuskar och klippta enar, balsampopplar och björkar, allt vildt om hvartannat som i en sydländsk lund, till den med en dylik natur så fullkomligt harmonierande italienska åbyggnaden. Gustaf III tyckte om, att här under sommarna öfverlåta sig åt en italiensk *villeggiatura*; och för att därunder äfven smekas med klangen af italienska namn från grannskapet, drog han försorg om, att de ställen, som mest föllo i ögonen från hans villa, blefvo, efter de mest besökta orterna kring Rom, kallade Albano, Fiescati, Tivoli.»

Den gamla Stockholmsbeskrifningen nämner också om pästluften från de många stillastående kanalerna och Brunnsviken, »själf en sump». Dessa kanaler äro numera alldeles uttorkade och igenfyllda, och Brunnsviken har fått ett aflopp.

Foto. Hartman, Gbg.

»EKOTEMPLET» VID HAGA.

Foto. Hartman, Gbg.

»KOPPARTÄLTEN», DE NORSE JÄGARNES F. D. KASERN VID HAGA.

Numera är det i allmänhet tyst på Haga, och den höge gästen på Haga lustslott, änkehertiginnan Teresia af Dalarne, prins Augusts gemål, står icke mycket denna tystnad. Härtiginnan af Dalarne,

vilken sedan 1890 är bosatt på Haga, sysslar mest med sin musik och med sina handarbeten, hvilka senare hon oftast skänker åt de fattiga.

FRÅN SJÖBEVÄRINGENS ÖFNINGAR.

Härligt är lifvet på sjön! Frisk blåser brisen, saltskummet yr kring bogen af den väldiga pansarbåten, och med förskrämda skrin ilar måsen på hvita vingar öfver de solbelysta

fjärdarne! Friskhet och hälsa lysa också ur allas ögon, och raskt går arbetet undan för de käcka sjömän, som här öfva sig att i farans stund värna sitt älskade lands klippor och skär...

Foto. J. Grape, Sthln.

HUR ONKEL FELIX GIFTE SIG MED TANT ODILE.

Af *Pierre Ganne*.

Öfversättning från franskan för HVAR 8 DAG.

Bland de familjeporätt, som för många år sen prydde min gamla mormor Julies hem, var det ett, som särskildt tilldrog sig min uppmärksamhet, redan då jag var pojke.

Det var för öfrigt en tämligen medelmåttig målning, föreställande ett äkta par, som satt vid hvarandras sida med en hund och en katt i knäet respektive. Detta sistnämnda skulle ju symboliskt kunna ha uttydts på ett något oroande sätt beträffande deras äktenskapliga förhållanden, om icke de gamla makarne hade sett så ytterst fredliga ut.

Man kunde absolut icke tänka sig, att dessa någonsin skulle kunna ha varit osams.

Han hade ett allvarligt, melankoliskt ansikte, omgifvet af silfverhvitt hår, som föll ned kring hans hals; hans blick var litet osäker och beslöjad, som den ofta är hos människor, hvilkas hela lif varit vigdt åt tänkande, och som blott föga intressera sig för ytan af tingen.

Han liknade en präst och var klädd i en lång, svart öfverrock, som föll ut öfver stolens sidor, och det hela var hållet i en mild, svart färgton, byxor, väst och halsduk — ja, t. o. m. katten med de halflutna ögonen.

Var han en lärd, som på sin tid löst mången vansklig fråga? Var han en parlamentsledamot, en af dessa, som varit med om revolutionen, och som, förfärad öfver sitt eget verk, för evigt tycktes sörja öfver de brustna illusionerna?

Måhända var han icke något af allt detta, men »något» måste han ha varit.

Olyckligtvis var det svar, jag fick af min mormor, som annars var utomordentligt talför, då det gällde släkten, mycket kort.

Med en min, som om hon känt sig generad, sade hon:

»Det är min onkel och hans hustru».

Hon sade aldrig »min tant», och hennes sammanknipna läppar, hennes tvungna tystnad, tillkännagäfvot tydligt nog, att detta ämne var henne i hög grad obehagligt.

Jag delade alldes icke denna antipati. För det första, emedan ingenting så eggat ens nyfikenhet som just det hemlighetsfulla och för det andra, emedan grandtanten på porträttet hade ett leende kring läpparne, som måste afväpna äfven den strängaste domare.

Föreställ er en liten, gammal dam med mycket rynkigt ansikte, mycket fin och blek; hon hade en sirlig pipkrage samt egendomligt upplagda lockar, af hvilka hon snodde en kring sitt smala finger.

Hennes drag voro mjuka och hudfärgen matt, men ögonen voro som ett barns, strålande, klara och stora. Det var ögon, som tycktes att äga ett återsken af paradiset's ögon, som icke aktade på jordiska ting, utan endast sågo in i himlen, och hvilkas strålande uttryck aldrig tycktes kunna försvinna.

Och de hade sett 1793.

Det var i fängelset, den mest modärna samlingsplatsen under denna period, som onkel Felix och hans hustru mötte hvarandra. Halft salong, halft kloster, hvori rörde sig världsliga element och andliga element: härtiginnan i sin eleganta toilette,

nunnan i sin svarta kåpa, adelsmannen med de röda klackarne och munken med sina sandaler — alla umgingos de här med hvarandra på ett broderligt och systerligt sätt under den korta tid, innan deras pudrade och tonsurakade hufvuden föllo för guillotinen.

Onkel Felix, som aflagt sitt klosterlöfte till klostret i Prémontré, blef fängslad af denna anledning, och tant Odile, som ännu icke aflagt sitt till klostret i Lechelle, delade icke förty samma öde.

De herrar, som regerade då för tiden, voro mycket okunniga på detta område och kände icke någon skillnad på en novis och en verklig abbedissa, utom så tillsvida, att den ena var en mera frestande frukt än den andra.

Ehuru onkel Felix blott var 30 år, tycktes han dock vara mycket äldre. Han var en allvarlig tänkare med stränga seder, framstående teolog och mycket lärd.

Genom att han länge och ifrigt varit sysselsatt med att uttyda gamla pergament, hade hans hud antagit samma färg som dessa, och genom att han så länge utlagt den bibliska texten, hade han nästan glömt de mänskliga lagarne, de mänskliga myndigheterna, och hade knappast tänkt på att undandraga sig de sistnämndas förföljelser.

Därför blef han i hög grad förvånad, då man hämtade honom som fånge från hans cell.

Han hade här just varit sysselsatt med att öfversätta »Kristendomsförföljelserna på Neros tid»: han hade måhända t. o. m. frågat sig själf, om denne kaiserlige hycklare, denna människa, som fordom lät sina undersåtars blod färga Tiberns stränder, nu gått igen för att drifva sitt oväsen vid Seinen.

Hvad syster Odile angick, så var hon blott 16 år och såg ännu yngre ut. Hennes rena själ hade bevarat den första barndomens friskhet och oskuld. Som föräldralös hade hon blifvit uppfostrad i ett kloster, därifrån hon visste, att hon aldrig skulle komma bort.

Hon var fullständigt okunnig om allt, som försiggick utanför, och det var därför icke underligt, om hon på detta nya ställe kände sig som förflyttad till ett eller annat främmande land.

Och därför tog hon slutligen som en liten förskrämd dufva sin tillflykt till onkel Felix, hvilkens allvarliga väsen och prästerliga värdighet ingaf henne fullständig tillit.

Och han å sin sida — huru föga han än berördes af jordiska ting — visade ett kärleksfullt deltagande och medlidande med denna lilla blomma, som så brutalt blifvit uppryckt ur klostrets fredliga trädgård och slungats in i fängelset's iskalla skugga.

Ett leende lyste emellanåt upp hans allvarliga drag, det var, som om han härmed ville ersätta henne litet af den sol man beröfvat henne.

En dag kom man och hemtade dessa två för att föra dem inför revolutionens domstol, och där dömdes de till guillotinen såsom medskyldiga till Cabourg, hvilkens namn de ej ens hört talas om.

»Hvad är det de ämna göra med oss?» frågade den lilla novisen ängsligt.

Hon anade icke, att denna fruktansvärda rättskipning icke var något annat än ett straffsystem.

Blidt och faderligt meddelade henne nu pater Felix det öde, som väntade dem.

Den lilla stackaren började gråta. Hon var ingen hjältinna — men man berättar ju till och med, att själfva Jeanne d'Arc, denna hjältemodiga kvinna, grät, innan hon besteg bålet.

Munken försökte trösta den lilla novisen, med att berätta henne om de fröjder, som väntade henne i paradiset; men det var icke så mycket själfva döden hon var rädd för som för afrättningen, och i det hon lät sin lilla hand glida öfver halsen, frågade hon barnsligt:

»Gör det mycket ondt?»

»Bara ett litet knipps på halsen», svarade han med själfve dr Guillotins försäkran för att lugna sin lilla väninna,

Men hon litade i alla fall icke på detta, och pater Felix var mycket bedröfvad öfver hennes sorg.

Den ödesdigra dagen upprann; den lilla stackaren hade ödmjukt bekänt sin förfärliga fruktan, öfver hvilken hon skämdes, och som var hennes största synd. För att ingifva sig själf mod, tvang hon sig att tänka på legenden om den heliga Blandine.

T. o. m. fängvaktaren blef rörd, då han såg, hur ung hon var, och hur hon skalf, då han kom med den fruktansvärda ordern.

»Jag tycker icke, att du går till saken med mycket mod, lilla nunna», sade han med sitt råa skratt, under det en skugga af medlidande på samma gång gled öfver hans grofva drag.

»Men du vet väl», tillade han, »att det finns ett sätt, som du kan bli fri på?»

Hon såg på honom, utan att förstå honom. Hånade han henne? Eller var det sant, hvad han sade?

Nu lyssnade hon begärligt till hans uttalanden. Vicekonsuln där i staden, som var afundsjuk på sin ämbetsbroder i Nantes på grund af de lagrar, som denne skördade, sökte nu äfven åstadkomma republikanska äktenskap. Då en präst och en nunna samtyckte till att förenas, äfven om det först skedde vid foten af schavotten, skulle de benådas.

»Alltså, om ditt hjärta bjuder dig det, och du har mod därtill», fortsatte fängvaktaren, i det han blinkade med ögonen och vände sig till pastor Felix.

Denne skakade på hufvudet.

»Du känner afsky för det», förklarade mannen, i det han ryckte på axlarna. »Och ändå är det en rar engel!»

Denna grofva antydan framkallade en djup

rodnad på novisens barnsliga kinder, och den glimt af hopp, som ett ögonblick brunnit i hennes vackra ögon, släcktes nu af en fuktig glans, och hon suckade som en liten sårad hind:

»Jag måste alltså dö!»

På vägen från fängelset till schavotten — hon påminde om ett litet lam, som föres till slaktbänken — gret hon sakta med rörande undergifvenhet, i det hon bad den gode Guden om förlåtelse för sina tårar.

Han såg rörd på henne.

Om han nu blott kunde rädda henne . . .

Ack, det var omöjligt! Han ville gärna ha lidit dubbelt så stora kval för hennes skull. Han önskade så innerligt att kunna bespara henne denna fasa. Men bryta sitt klosterlöfte, lämna sin religion, gifva sin själ åt fördömsen — nej! Och ett sådant äktenskap var ju alldeles ogiltigt, äfven om det inför människor vore en oskyldig list vid ett sådant tillfälle.

Nej, nej — det var omöjligt!

Det är just under förföljelsen, som prästen bör höja sig öfver andra människor, utan svaghet, utan kapitulation. En fläck på hans kappa vanhelgar altaret.

Han förklarade detta för den lilla stackaren. Hon svarade icke, hon bara grät och grät.

Men då den förskräckliga kärran stannade, då hon såg schavotten, såg en kvinna rätt knuffas fram till den, såg bilan falla, blodet spruta fram och hufvudet rulla ned i korgen — då knäppte hon ihop sina händer med ett sådant uttryck af förfäran och hjärteingest, med en så ödmjukt bedjande blick från de härliga ögonen, att pater Felix blef alldeles förvirrad och rörd i sin innersta själ.

Så sade han högt och bestämdt:

»Jag samtycker!»

*

Släkten kunde aldrig förlåta onkel Felix.

Om han emellertid någonsin haft samvetsagg, var detta i alla händelser något, som tant Odile aldrig kände. Lycklig och fredsälskande lefde hon nöjd vid hans sida och ansträngde sig att genom en rörande omsorg och de mest utsökta små uppmärksamheter visa honom, hur tacksam hon var mot honom och — hur högt hon älskade honom.

Då därför konkordatet kom till stånd, kunde de ej förmå sig att skiljas och återvända till sina kloster, som de lofvat hvarandra. Onkel Felix fick absolution samt fick en präst att viga dem för att icke väcka förargelse. Men han fortfor icke desto mindre — ehuru hon nu alltså var hans rättmätiga hustru — att kalla henne »min syster».

Men släkten kunde aldrig förlåta onkel Felix . . .

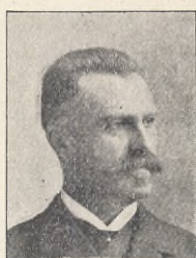
VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

C. J. NORRBY.

A. F. ÖSTMAN.

N. ERDMANN.

ISAAC MARCUS. †

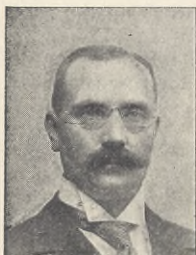
ADAM TROSELIUS. †

C. J. ANDERSSON. †

A. ANKARSTRAND. †

C. R. A. LÖTHNER. †

B. E. LUNDBERG. †

E. G. SUNDIN. †

LARS ANDERSSON. †

G. A. MÖLLER. †

C. A. FORSBERG. †

FÖDELSEDAGAR. 70 år fyllde den 8 sista julen f. professorn *Carl Julius Norrby*, den värderade predikanten och universitetsläraren. N. blef student i Uppsala 1850. Han prästvigdes i Visby 1855 och tjänstgjorde därefter å Gotland, blef assistent inom teol. fakulteten i Uppsala 1879. Åren 1882—1896 var han e. o. professor i praktisk teologi. N. var 1890—93 ledamot af kyrkohandboks-komitén och blef sistnämnda år teol. dr. Han har från trycket utgivit flere arbeten samt dessutom flitigt medverkat i andliga tidskrifter.

70 år fyllde den 9 juli revisorn i tullstyrelsen *A. F. Östman*, hvilken på sin födelsedag hyllades med många gratulationer af vänner och bekanta.

50 år fyllde den 7 juli distriktsläkaren i Stockholm *N. Erdmann*. En rik blomster-skörd och många lyckönskningar tolkade vänner och patienters varma känslor.

DÖDSFALL. Den 4 juli afled i Stockholm boktryckaren *Isaac Marcus* i den höga åldern af närmare 86 år. M. var Sveriges näst äldste boktryckare och har i många år forestått en större officin, från hvilken bl. a. en hel del riksdagstryck utgick. Ända tills nyligen var den verksamme mannen dagligen på sitt kontor, där han själf ifrigt deltog i arbetet.

På Serafimerlasarettet i Stockholm har aflidit f. d. godsägaren *Adam Troselius* i en ålder af 81 år. Efter att under en lång tid hafva innehaft en lantegendom, var T. under de senare åren bosatt i Boden hos en där boende son. Troselius hade tillbragt några ungdomsår såsom student i Uppsala och tillhörde den krets, för hvilken Gunnar Wennerberg första gången lät höra sina Gluntsånger.

Den 3 juli afled i Stockholm byggmästaren *C. J. Andersson*, 68 år gammal. I 38 år hade A. i huvudstaden bedrivit sin verksamhet och bl. a. uppfört Järnvägens pensionskassas hus, byggnader på Söder och Kungsholmen, Katarina folkskola vid Tjårhofs-gatan, o. s. v.

Den 30 juni afled i Uppsala ene delägaren i firman Ankarstrand och Hallström, byggmästaren *Axel Albert Ankarstrand*, 67 och ett halft år gammal. Han har bl. a. uppfört folkskolehuset för gossar i Uppsala, Norrlands, Göteborgs och Södermanlands-Nerikes nationshus m. m. A. var en synnerligen skicklig och solid person.

Den 27 juni afled i Kungsör f. härads-skrifvaren i Östra Medelpads fögderi *Claes Reinhold Axel Löthner*. Den aflidne som var född 1831, utnämndes 1868 till härads-skrifvare. Den duglige och redbare ämbetsmannen efterlämnar ett aktadt minne.

I Varberg afled den 5 dennes f. teckningsläraren *Bernhard Edvard Lundberg*. Den aflidne, som var född 1827, hade i 30 år varit teckningslärare vid Varbergs allmänna läroverk, hvarjämte han var skicklig dekorationsmålare. Den sympatiske och vänsälle mannen sorjes af många släktingar och vänner.

En af de äldre och mera bemärkta Stockholmsläkarna, med. dr. *Karl Kjerner* har aflidit i en ålder af 63 år. Född 1838 i Börstigs församling, Skaraborgs län, blef dr. K. 1861 student i Uppsala och 1866 med. lic. och med. doktor. Dr. K. var en kunskapsrik läkare, som väl följde med de nya upptäckterna och framstegen inom medicinen. I sitt enskilda lif var han en god och älsk-värd familjefader. Hans familj och en stor vänskapskrets stå sörjande vid bären.

Provinsialläkaren *Henrik Adolf Leonard Schlegel* afled den 20 dennes i lunginflammation. S. var född 1845 i Stockholm, och blef med. lic. 1878. År 1880 blef han distriktsläkare i Värmdö distrikt. 1891 extra provinsialläkare därstädes, hvarifrån han öfverflyttades till Daga distrikt i Södermanlands län.

Sjökaptenen *Gustaf Adolf Back* afled nyligen i Gefle. När kapten B. som var född i Gefle 1845, för några år sedan drog sig tillbaka från sjömanslivet, satte han sig i spetsen för bildandet af vattenfabriksaktiebolaget "Helsan" därstädes, hvars verkstäl-lande direktör han var. Den angenäme, vänsälle mannen sorjes utom af släktingar af en stor vänskrets.

I Umeå afled den 24 juni löjtnanten vid k. Norrlands dragonregementet *Eric Gustaf Sundin*, 26 år gammal. Den raske, unge militären sorjes af många släktingar vänner och kamrater, af hvilka senare han var synnerligen uppburen.

Kyrkoherden i Åhns församling *Lars Andersson* afled den 2 juli. A., som var född 1839, erhöi sin senaste befatning 1876 och var inom sin församling mycket omtyckt och värderad som en nitisk herde och själs-sörjare.

I Västerås afled den 5 juli hotellägaren *Gustaf Adolf Möller* född den 27 nov. 1830. M. som var en synnerligen dugande man inom sitt fack, åtnjöt stor popularitet inom Västerås samhälle.

Den 8 ds afled i Uppsala studenten af Västmanland-Dala nation, läraren vid Uppsala läns folkhögskola *Carl August Forsberg*, i en ålder af blott 24 år. F. blef student 1855 och tjänstgjorde som amanuens vid geologiska institutionen 1898—1900, hvilket år han deltog i Beeren-Island-expeditionen. Den aflidne var en mycket sympatisk person, som hade talrika vänner.